

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Apríl 2002

Yfirlit efnahagsmála

Nánast engin hækkun vísitölu neysluverðs í apríl vegna sérstakra breytinga

Vísitala neysluverðs í apríl hækkaði um 0,04% frá fyrri mánuði. Verðlækkun á mat- og drykkjavörum hafði í för með sér 0,28% lækkun vísitölunnar. Lækkun komugjalda til sjúkraþjálfara eftir að samningar náðust milli sjúkraþjálfara og Tryggingastofnunar orsakaði 0,06% lækkun vísitölunnar.

Árstíðarbundin verðhækkun á fatnaði og skóm eftir vetrarútsölur er enn að koma fram og hækkaði vísitalan af þeim sökum um 0,15%. Hækkun á húsnæði olli 0,17% hækkun á vísitölunni og skýrist bæði af hækkun húsaleigu og hækkun á fasteignaverði. Hækkun húsaleigu stafar aðallega af leiðréttingu vegna bættra upplýsinga um leigumarkaðinn en hækkun fasteignaverðs orsakast fyrst og fremst af hækkun á verði eigna á landsbyggðinni.

Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks hafa hækkað um 7,8% á 12 mánuðum á meðan innflutningsgengi hefur hækkað um tæp 9%. Enn gætu því átt eftir að koma fram í innlendu verðlagi áhrif af gengislækkun krónunnar á sl. ári, að matvæla- og bensínverði undanskildu (sjá nánar mynd 3).

Lítill hækkun vísitölu neysluverðs milli mánaða skýrist að hluta af breytingu á grunni vísitölunnar, sem leiddi til 0,15% lækkunar vísitölunnar. Grunnbreytingin byggir á könnun á neyslu 657 heimila á árinu 2000 en einnig var stuðst við niðurstöður neyslukönnunar frá árinu 2001 og tekið tillit til breytinga á innkaupamynstri við dagvöru- og bensínkaup. Breytingar á innkaupamynstri leiddu til breytinga á verslunarvogum í dagvöru og lækkaði vísitala neysluverðs um 0,1% af þeim sökum. Áhrif breytinga á innkaupamynstri við bensínkaup orsakaði 0,05% lækkun vísitölunnar. Í desember sl. var einnig gerð breyting á verslunarvogum í dagvöru sem leiddi til 0,27% lækkunar vísitölunnar.

Alls valda sérstakar breytingar af ýmsu tagi 0,36% lækkun á vísitölu neysluverðs í apríl. Undirliggjandi verðbólga er því hærri en mælingin segir til um.

Síðastliðna 12 mánuði hefur vísitala neysluverðs hækkað um 7,5% og vísitala neysluverðs án húsnæðis um 7,7%.

Spenna á vinnumarkaði að slakna á höfuðborgarsvæðinu

Atvinnuleysi jókst um 0,1% í mars og mældist 2,7%. Atvinnuleysi hefur ekki verið meira síðan í maí 1998 og hefur aukist stöðugt síðan í september 2001 þegar það var 1%. Árstíðarleiðrét mældist atvinnuleysi 2,3% í mars og jókst um 0,2% frá mánuðinum á undan. Í mars í fyrra var árstíðarleiðrét atvinnuleysi 1,2% en árstíðarleiðrét atvinnuleysi var óvenju lágt veturinn 2000-2001. Árstíðarleiðrét atvinnuleysi hefur ekki verið herra en nú síðan í nóvember 1998.

Atvinnuleysi hefur aukist meira meðal karla en kvenna undanfarna 12 mánuði og mun meira á höfuðborgarsvæðinu en á landsbyggðinni. Nokkur vatnaskil eru milli höfuðborgarsvæðisins og landsbyggðarinnar nú því atvinnuleysi á höfuðborgarsvæðinu jókst á milli febrúar og mars, úr 2,6% í 2,7% en minnkaði úr 2,1% í 1,9% á landsbyggðinni. Þetta styður vísbendingar sem fram komu í könnun Þjóðhagsstofnunar í janúar en þá vildu atvinnurekendur á höfuðborgarsvæðinu fækka starfsfólki í fyrsta sinn frá árinu 1997. Vildu atvinnurekendur fækka starfsfólki á höfuðborgarsvæðinu um 0,9% af vinnuaflinu en á landsbyggðinni vildu þeir hins vegar fjölga starfsfólki um 1,2% af vinnuaflinu.

Mjög hefur dregið úr launaskriði

Launavísitala Hagstofnunnar hækkaði um 0,1% í mars og hefur hækkað um 8,7% undanfarna 12 mánuði. Vísitala neysluverðs hækkaði jafn mikið á sama tíma og hefur kaupmáttur launa því staðið í stað undanfarna 12 mánuði.

Launavísitala fyrir allan vinnumarkaðinn hækkaði um 9,5% milli 1. ársfjórðungs 2001 og 1. ársfjórðungs 2002. Launavísitala opinberra starfsmanna og bankamanna hækkaði um 14,1% en laun á almennum vinnumarkaði hækkuðu um 6,4% á sama tíma.

Launaskrið jókst á almennum vinnumarkaði á síðari hluta 2001 samkvæmt mælingu Hagstofunnar en samkvæmt niðurstöðum Kjararannsóknarnefndar dró úr launaskriði á sama tíma. Mæling Hagstofunnar fyrir 1. ársfjórðung styður niðurstöðu Kjararannsóknarnefndar. Launaskrið á 1. ársfjórðungi 2002 minnkaði og var 2,7% samanborið við 3,4% á 4. ársfjórðungi 2001. Ekkert launaskrið mældist milli 4. ársfjórðungs 2001 og 1. ársfjórðungs 2002. Er þetta í samræmi við önnur teikn um að heldur hafi dregið úr spennu á vinnumarkaði að undanfögnu.

Þrátt fyrir launaskrið héldu laun á almennum vinnumarkaði ekki fyllilega í við verðlagsþróunina. Kaupmáttur á almennum vinnumarkaði dróst saman um 2,1% frá sama tíma í fyrra en jókst um 5% hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum. Kaupmáttur kauptaxta rýrnar um 4,6%.

Umtalsverður vöruskiptaafgangur fyrstu mánuði ársins

Í febrúar voru vöruskipti við útlönd hagstæð 5. mánuðinn í röð en þá var afgangur um 2,7 ma.kr. Á fyrstu tveimur mánuðum ársins var afgangur á vöruviðskiptum við útlönd samtals 8 ma.kr.

Undanfarna 12 mánuði hefur verið rúmlega 2 ma.kr. afgangur á vöruskiptum við útlönd. Ekki hefur mælst afgangur á 12 mánaða vöruskiptum við útlönd síðan í nóvember 1997.

Batinn í vöruviðskiptum síðustu mánuði skýrist bæði af samdrætti í innflutningi, að teknu tilliti til gengisbreytinga og miklum vexti útflutnings sjávarafurða og iðnaðarvöru án áls. Verðmæti vöruútflutnings á föstu gengi fyrstu tvo mánuði ársins var 11% meira en á sama tíma árið áður. Munar þar mestu um rúmlega 11% verðmætaaukningu sjávarafurða en verðmæti annarar iðnaðarvöru (að undanskildu áli og kísiljárni) jókst um tæp 88%. Verðmæti álútflutnings dróst saman um 15%.

Árstíðarleiðréttur vöruinnflutningur hefur dregist verulega saman að raungildi síðan um mitt síðasta ár og hefur ekki verið minni síðan í desember 1997. Verðmæti vöruinnflutnings á föstu gengi dróst saman um 16% fyrstu tvo mánuði ársins. Mestur samdráttur er í innflutningi

flutningatækja (42%) og fjárfestingarvöru (32%) en einnig er töluverður samdráttur í neysluvörum (14%).

Vísbendingar um að fasteignaverð hækki meira á landsbyggðinni en á höfuðborgarsvæðinu

Á síðasta ári og það sem af er þessu dró jafnt og þétt úr hækkun vísitölu fermetraverðs í fjölbýli (3ja mánaða hlaupandi meðaltal) á höfuðborgarsvæðinu. 12 mánaða hækkun vísitölunnar í mars var um 1,7% en var um 8,6% í sama mánuði í fyrra. Það sem af er árinu hefur vísitalan lækkað lítillega.

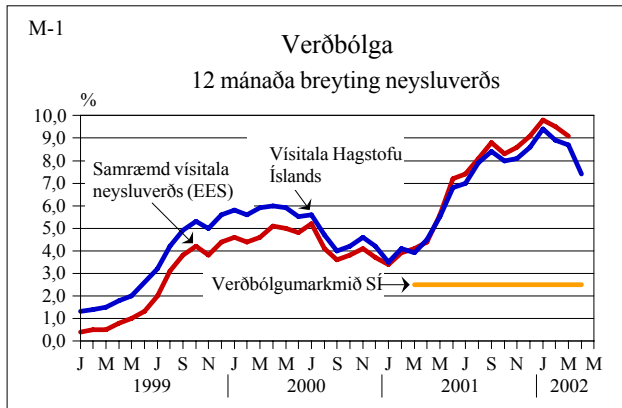
Á sama tíma var 12 mánaða hækkun vísitölu reiknaðrar húsaleigu, sem er undirliður vísitölu neysluverðs og gefur vísbendingar um þróun fasteignaverðs á landinu öllu, 4,8%. Nokkuð dró úr 12 mánaða breytingu hennar á fyrri hluta síðasta árs en frá miðju ári 2001 og þar til nú hefur 12 mánaða hækkun hennar mælst um 5%. Nafnverð húsnæðis virðist því enn vera að hækka á landinu öllu.

Frá því á síðari helmingi 2001 hefur dregið sundur með vísitölu fermetraverðs í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu og vísitölunni fyrir landið allt og gefur það vísbendingu um að fasteignaverð á landsbyggðinni hafi hækkað meira en fasteignaverð á höfuðborgarsvæðinu. Upplýsingar um vísitölu fasteignaverðs á höfuðborgarsvæðinu ná einungis fram í janúar en þróun hennar sýnir nánast sömu en minni 12 mánaða hækkun seinni hluta 2001 og vísitalan fyrir landið allt. Þar sem dregið hefur úr hækkun vísitölu fasteignaverðs í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu á meðan 12 mánaða breyting vísitölu allra eigna á höfuðborgarsvæðinu stóð í stað hefur verð séreigna á höfuðborgarsvæðinu verið að hækka í lok síðasta árs. Skýrist það eflaust að einhverju leyti af hækkun hámarksupphæðar húsbrefalána sl. haust.

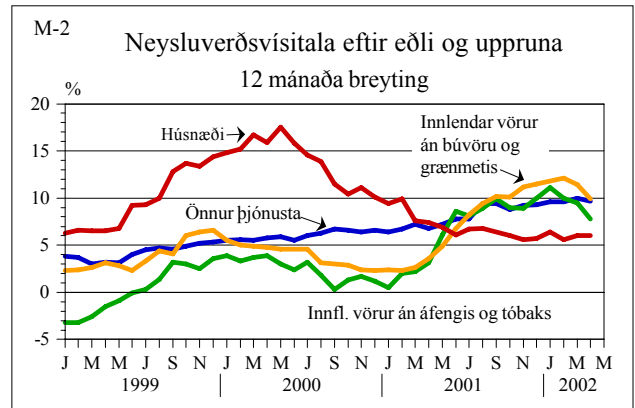
Vísbendingar um verðlækkun atvinnuhúsnæðis eru að styrkjast. Raunverð á fyrsta ársfjórðungi 2002 virðist nú vera 15-25% lægra en á sama tíma í fyrra, sem svarar til 8-18% nafnlækkunar.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 23. apríl 2002.

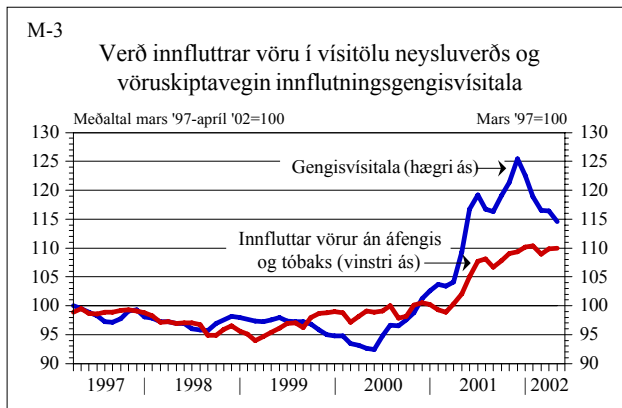
I Verðbólga

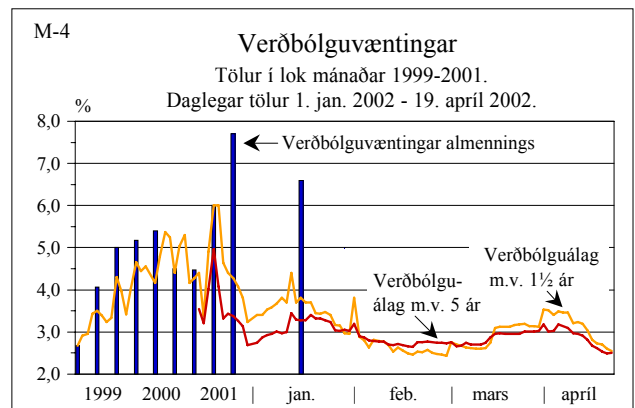
Visitala neysluverðs í apríl hækkaði um 0,04% frá fyrri mánuði. Verð á fötum og skóm hækkaði um 2,6% (0,15% áhrif á vísitöluna), enda vetrarútsölur búnar. Þá hækkaði húsnæðisliður vísitölnnar um 0,9% (0,17%). Á móti kom að verð á mat- og drykkjarvörum lækkaði um 1,7% (-0,28%) þar af lækkaði verð á grænmeti, kartöflum o.fl. um 10,8% (-0,13%). Undanfarna 12 mánuði hefur vísitalan hækkað um 7,5%. Í mars hafði samræmd vísitala neysluverðs hækkað um 8,6% á 12 mánuðum.

Í apríl höfðu innfluttar vörur án áfengis og tóbaks hækkað um 7,8% á 12 mánuðum. Húsnæðisliður vísitölnnar hækkaði á sama tíma um 6%, innlendar vörur án búvöru og grænmetis um 9,9%, og þjónusta á almennum markaði um 9,7%.

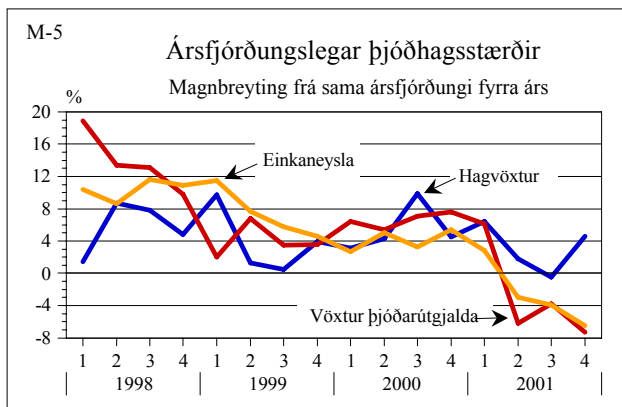

Enn virðist gengislækkun krónunnar ekki hafa komið fram í verði innfluttrar vöru að fullu, en styrking krónunnar undanfarið hefur dregið verulega úr mun gengisbreytinga og verðlags. Gera má ráð fyrir að áhrif af gengislækkun sé að mestu eða öllu leyti komin fram í verði á bensíni og matvöru, en nokkuð vantar uppá að gengislækkunin hafa verið velt að fullu út í verðlag annarrar innfluttrar vöru.

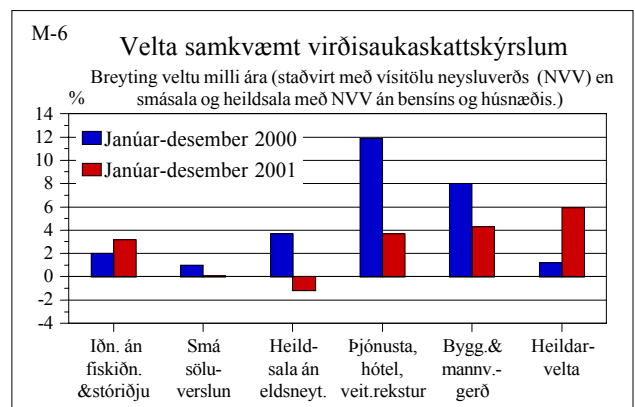

Verðbólguálag á verðtrygðum ríkisskuldabréfum með um 1½ árs líftíma lækkaði eftir að vísitala neysluverðs í apríl var birt, enda hækkaði hún minna en vænst var. Verðbólguálag bréfa með 1½ árs líftíma var að meðaltali 3,1% 2.-19. apríl og 2,6% þann 19. apríl. Verðbólguálag bréfa með um 5 ára líftíma var að meðaltali 2,9% 2.-19. apríl og 2½% þann 19. apríl.

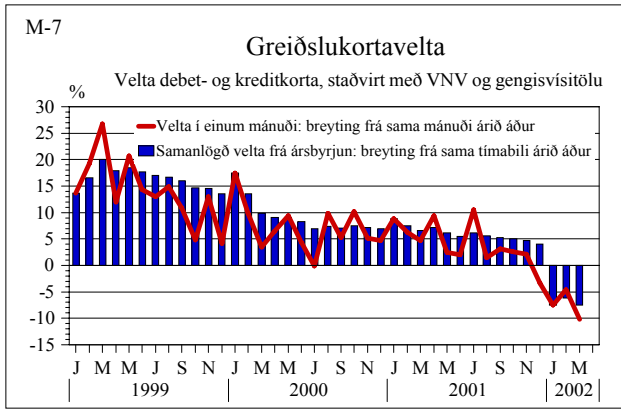
II Framleiðsla og velta

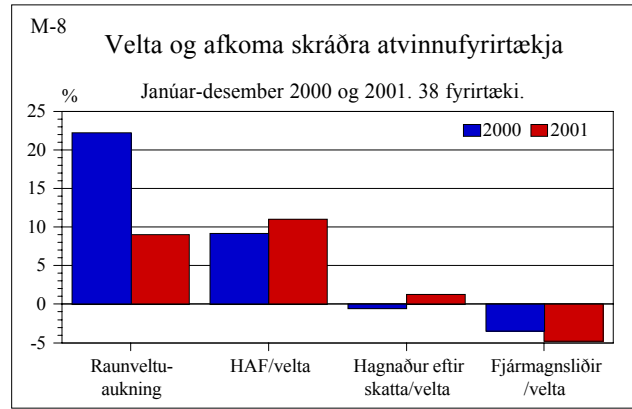
Vöxtur landsframleiðslu jókst á ný á síðasta ársfjórðungi 2001 og mældist 4,6% meiri en í sama fjórðungi árið áður. Ástæðan er 13,5% meiri útflutningur og 18,8% minni innflutningur. Hins vegar mældist meiri árssamdráttur þjóðarútgjalda en á þriðja ársfjórðungi, eða 7,3%.

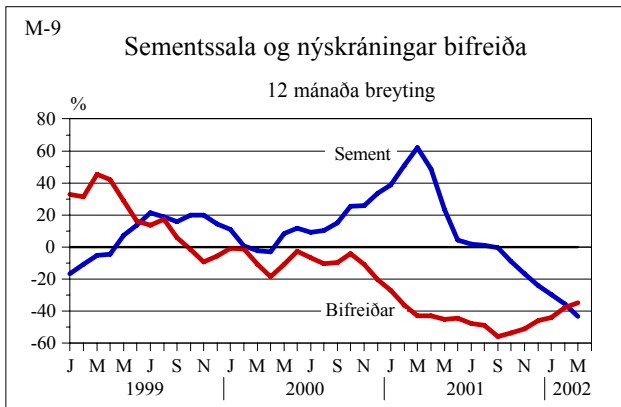
Raunveltuaukningin í efnahagslífinu var 5,9% (6,4% án eldsneytis) á árinu 2001. Þessi raunaukning skýrist að mestu leyti af veltuaukningu í útflutningsgreinum en að nokkru af raunveltuaukningu í byggingastarfsemi (4,3%) og í þjónustu (3,7%). Engin raunveltubreyting varð í smásölu og rúmlega 1% samdráttur varð í raun í heildsölu. Raunaukning innlendar veltu var um 1,4%.

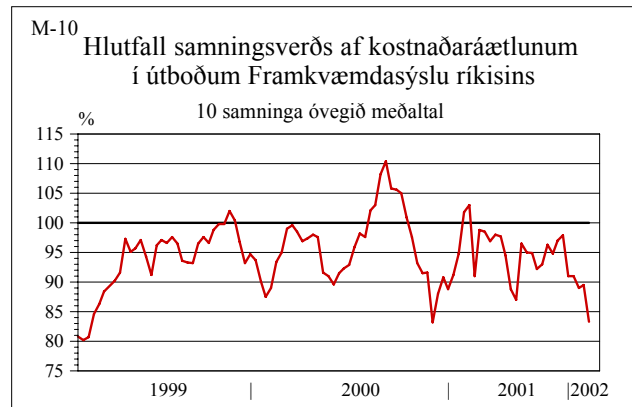
Greiðslukortaveltan (debet- og kreditkort) dregst enn saman og með vaxandi hraða, raunveltan í mars sl. var 10,2% minni en í mars 2001 (-9,9% innanlands og -16,7% erlendis). Á fyrstu þremur mánuðum þessa árs er raunsamdráttur í greiðslukortanotkun um 7,3% (-7,1% innanlands og -15,4% erlendis) mv. sama tíma fyrir ári. Samdrátturinn er meiri í debetkortum (-11%) en í kreditkortum (-7%) milli marsmánaða 2001 og 2002.

Árið 2001 var hagstætt ár hjá fyrirtækjum á Verðbréfaþingi. Velta jókst um 25% að nafnvirði en um 9% að raungildi þegar tillit er tekið til gengisáhrifa á útflutningstekjur og innlendirar verðhækkunar. Framlegð eða hagnaður fyrir afskriftir (HAF) var um 11% af veltu og hagnaður eftir skatta um 1,3%, þrátt fyrir mikinn fjármagnskostnað vegna gengistaps á sl. ári. Skv. spám fjármálafrýrtækja verður þetta ár einnig nokkuð gott hjá skráðum fyrirtækjum á Verðbréfaþingi.

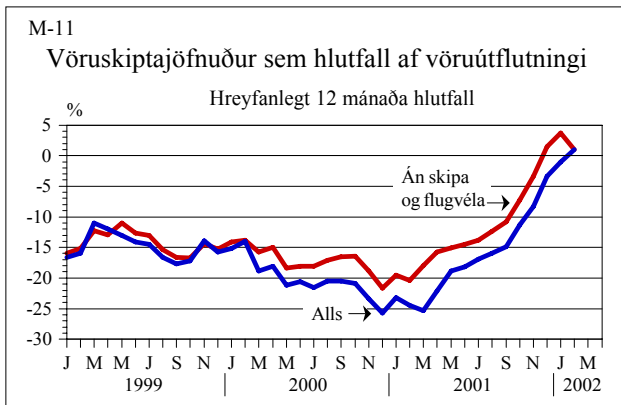

Enn dregur úr innflutningi bíla. Nýskráningar í mars sl. voru um þriðjungi færri en fyrir ári og á fyrstu 3 mánuðum þessa árs voru nýskráningar um 43% færri en á sama tíma í fyrra. Ef þessi þróun heldur áfram, má búast við að innflutningur bíla og nýskráningar á þessu ári verði ekki nema um 5000, sem er minni innflutningur en verið hefur um árabíl. Sementsala hefur dregist saman um nærri 40% frá sama tíma á seinasta ári, en er svipuð og á árunum 1998-2000.

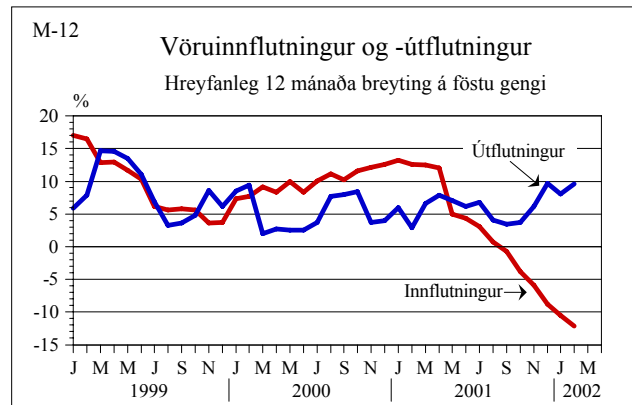

Óvegið samningsverð síðustu tíu samninga í útboðum Framkvæmdasýslu ríkisins var 17% undir kostnaðaráætlunum. Hefur það ekki verið svo lágt síðan á öndverðu árinu 1999.

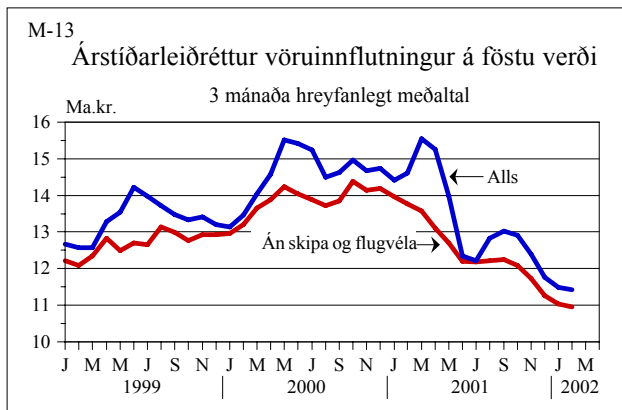
III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

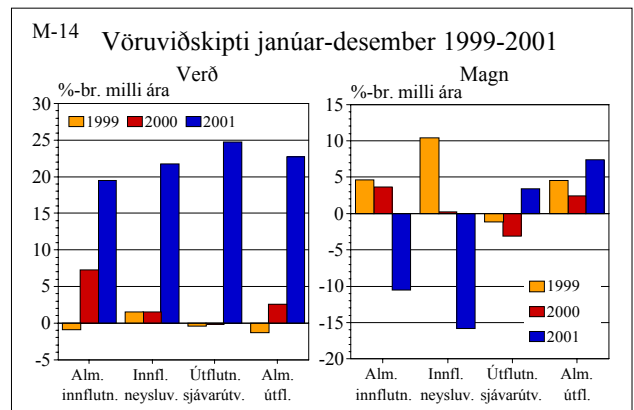
Á fyrstu tveimur mánuðum ársins var 8 ma.kr. afgangur á vöruviðskiptum við útlönd, með og án viðskipta með skip og flugvélar. Á sama tíma í fyrra var halli á vöruskiptum 0,8 ma.kr. án viðskipta með skip og flugvélar og 0,7 ma.kr. halli í heild. Í febrúar voru vöruskipti hagstæð um 2,7 ma.kr. samanborið við 1,3 ma.kr. halla í sama mánuði í fyrra.

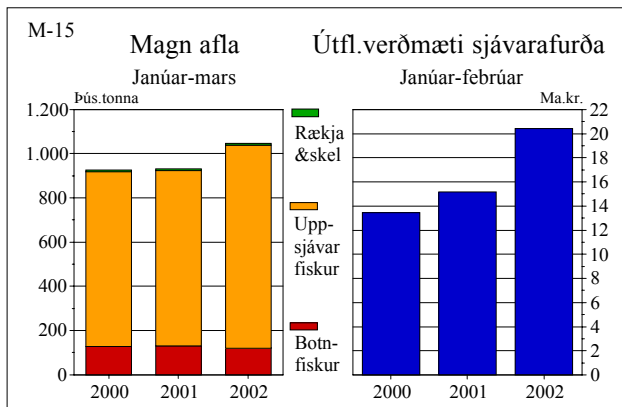
Í febrúar var vöruútflutningur tæplega 8% meiri en í febrúar í fyrra á föstu gengi. Vöruinnflutningur var hins vegar um 18½% minni en í febrúar í fyrra á föstu gengi.

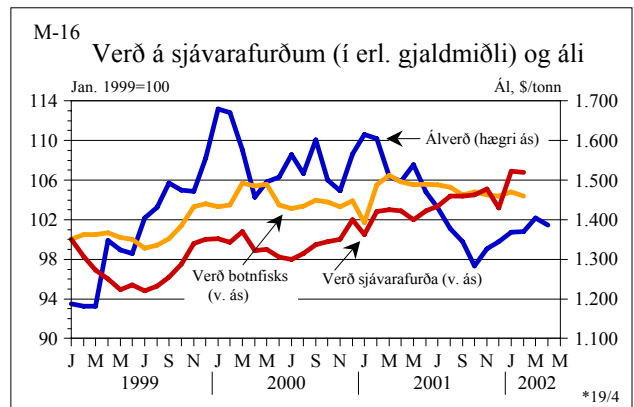
Árstíðarleiðréttur innflutningur hefur dregist mikið saman undanfarna mánuði og hefur ekki verið minni síðan í desember 1997 bæði í heild og án skipa og flugvéla.

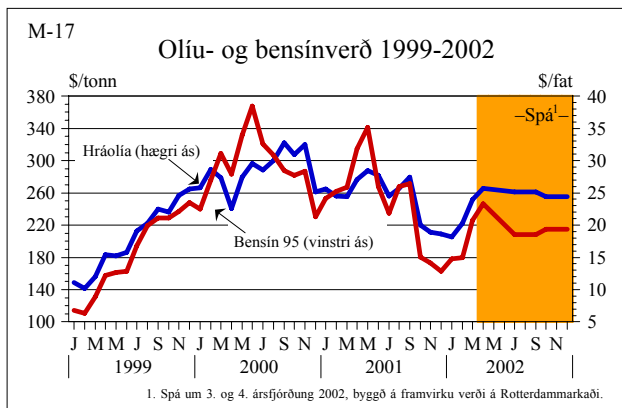
Á síðasta ári var almennur útflutningur 7,4% meiri en árið áður og verð hækkaði um 22,4%, sem að mestu má rekja til rúmlega 20% hækkunar á meðalverði erlends gjaldeyris frá sama tíma í fyrra. Útflutningur iðnaðarvöru jókst um 15,8% að magni og útflutningur sjávarafurða um 3,4%. Innflutningur dróst saman um 8,1%, þar af almennur innflutningur um 10½% og innflutningur neysluvöru um 15,8%.

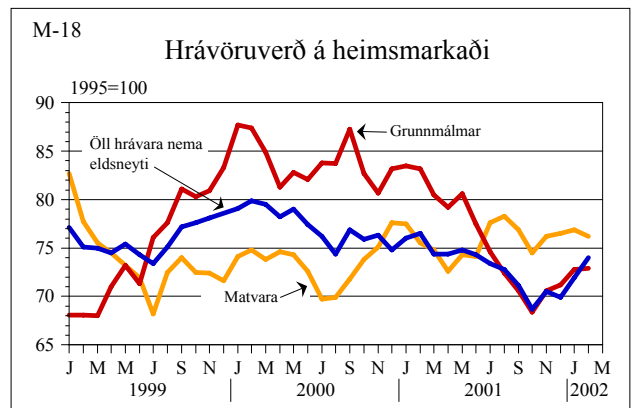
Aflabrogð hafa verið allgöð á fyrstu mánuðum ársins. Mjög göður loðnu-afla skýrir aukninguna, en botnfiskaflinn dróst saman um 8% frá fyrra ári, m.a. vegna tímasetningar páskastops nú og í fyrra. Verulega hefur gengið á heildaraflamark í þorski á þessu fiskveiðiári, aðeins um 30% þorskkvótans eru eftir, en 5 mánuðir eru eftir af fiskveiðiárinu. Á hinn bóginn er aflamarkstaðan í heild sinni allgöð og um fimmtungi betri en á sl. ári. Útflutningur sjávarafurða hefur farið vel af stað á árinu. Að nafnvirði var útflutningur á fyrstu 2 mánuðum ársins 35% meiri en á sama tíma fyrir ári og 18% meiri á föstu gengi. Mest jókst útflutningur frystra flaka, um 31% á föstu gengi, og útflutningur á ferskum flökum, saltfiski, mjóli og lýsi jókst um 11%.

Verð á saltfiski hefur lækkað nokkuð seinustu vikur, enda var sennilega komið að þolmörkum verðs í helstu viðskiptalöndum. Þá hefur verð á sjófrystum fiski farið lækkandi undanfarna mánuði. Verð landfrystra afurða stendur í stað og verð bræðsluafurða helst gott. Álverð hefur sveiflast milli US\$1350-1440 frá sl. áramótum. Greina má að verðið leitar upp á við frá verðbotninum sl. haust (US\$ 1250).

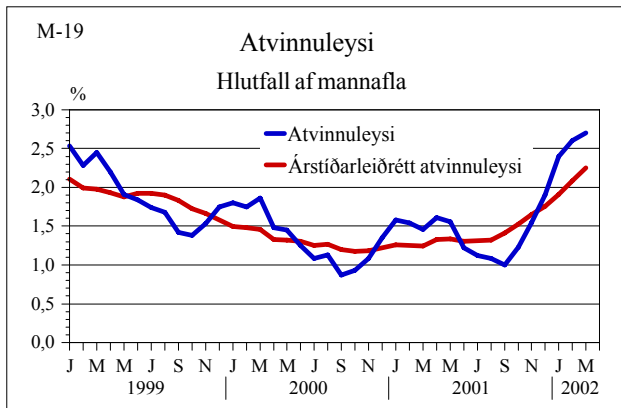

Hráolíuverð ræðst mjög af pólitískum og hernaðarlegum þáttum um þessar mundir. Markaðurinn hefur þó aðeins róast á seinustu dögum. Eftir skarpa uppsveiflu seinustu vikur bendir framvirkt verð hráolíu á seinni helmingi ársins til þess að meðalverð á árinu verði u.þ.b. 15% lægra en í fyrra. Framvirkt bensínverð fer lækkandi á síðari helmingi ársins og bendir til að dagverðið verði að jafnaði tæplega 15% lægra en um þessar mundir.

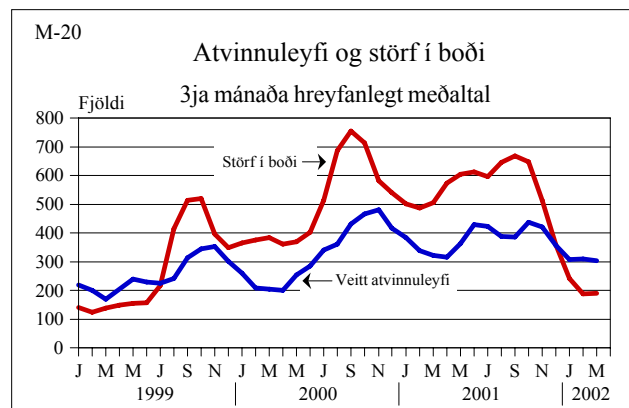

Hrávöruverð fer nú hækkandi eftir mikla verðlægd sem staðið hefur yfir sl. 2 ár. Verð grunnmálma hefur hækkað og verð matvöru hefur ekki verið hærra frá ársbyrjun 2001.

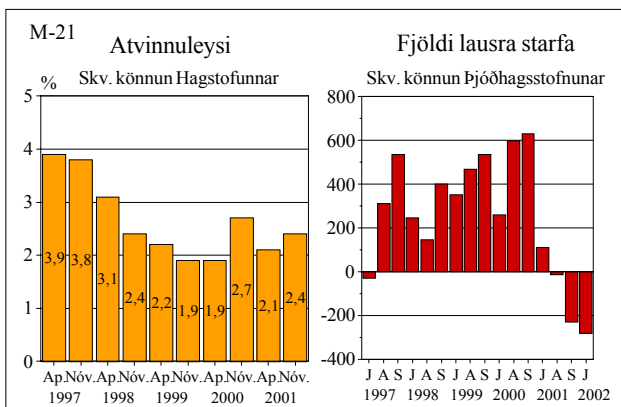
IV Vinnumarkaður og tekjur

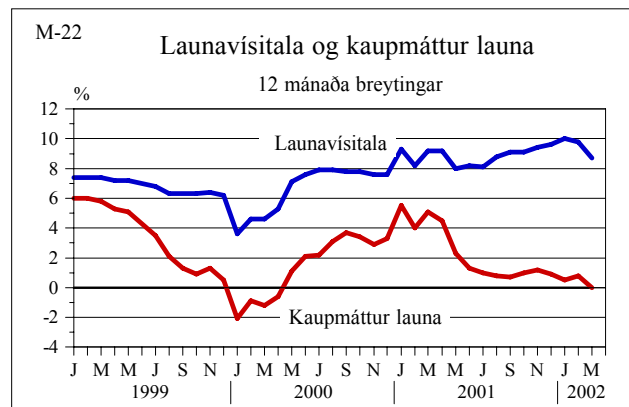
Atvinnuleysi í mars mældist 2,7%, eða 0,1% meira en í febrúar. Í mars 2001 var atvinnuleysi 1,5%. Árstiðarleiðrétt atvinnuleysi var 2,3% í mars og hækkar um 0,2% frá fyrri mánuði, samanborið við 1,3% í mars í fyrra. Árstiðarleiðrétt atvinnuleysi hefur ekki verið hærra en nú síðan í nóvember 1998.

Veitt voru 264 atvinnuleysi í mars sl., samanborið við 286 í mars 2001. Nýjum tímabundnum atvinnuleyfum hefur fækkað mikið milli ára en framlengdum tímabundnum leyfum fjölgað að sama skapi. Fjöldi lausra starfa hjá vinnumiðlumum í lok mars var 225, sem er rúmur þriðjungur þess sem var fyrir ári (587).

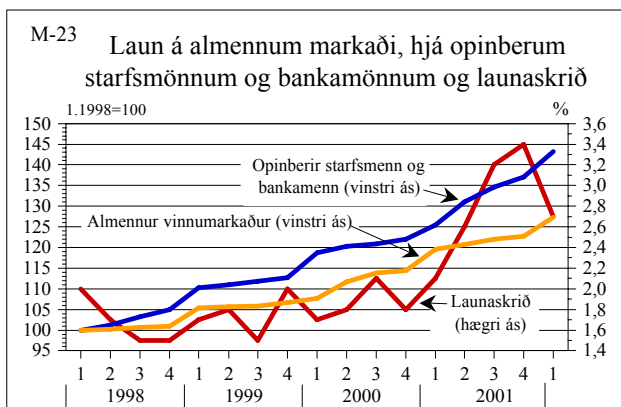

Samkvæmt vinnumarkaðskönnun þHS sem gerð var í janúar töldu atvinnurekendur á landinu öllu æskilegt að fækka starfsfólki um 0,4% af áætluðu vinnuafli. Nokkur vatnaskil eru milli höfuðborgarsvæðisins og landsbyggðarinnar því nú vildu atvinnurekendur á höfuðborgarsvæðinu fækka starfsfólki í fyrsta sinn frá árinu 1997 eða um 0,9% af vinnuafli þar. Á landsbyggðinni vildu atvinnurekendur hins vegar fjölga starfsfólki um 1,2% af vinnuafli þar.

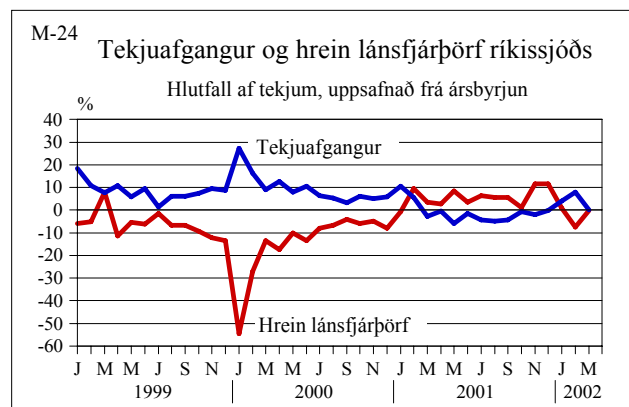

Launavísitalan hækkaði um 0,1% í mars og 8,7% undanfarna 12 mánuði. Í mars var kaupmáttur launa svipaður og fyrir ári síðan.

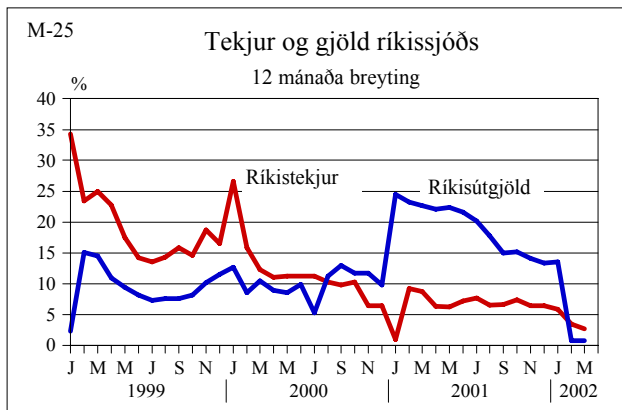
V Opinber fjármál

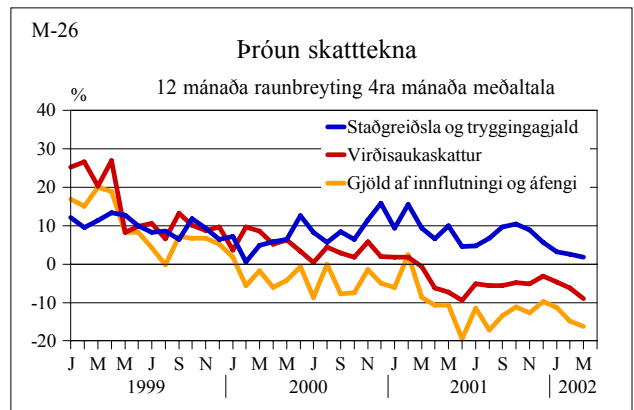
Launavísitala opinberra starfsmanna og bankamanna hækkaði um 14,1% frá 1. ársfjórðungi 2001 til 1. ársfjórðungs 2002. Á sama tíma hækkuðu laun á almennum vinnumarkaði um 6,4%. Launaskrið jókst á síðasta ári. Ekkert launaskrið mældist hins vegar milli 4. ársfjórðungs 2001 og 1. ársfjórðungs 2002. Launaskrið yfir 12 mánuði mældist 2,7% á 1. ársfjórðungi 2002 samanborið við 3,4% á 4. ársfjórðungi 2001.

Á fyrsta fjórðungi 2002 voru greidd gjöld rétt aðeins umfram innheimtar tekjur en innstreymi eilítið meira en útstreymi á veittum lánum og hlutafé. Lánsfjárafgangur stóð á núlli. Ríkissjóður tók 5 ma.kr. að láni nettó á innlendum mörkuðum og notaði til að greiða inn á lífeyrisskuldbindingar og byggja upp innstæðu í Seðlabankanum.

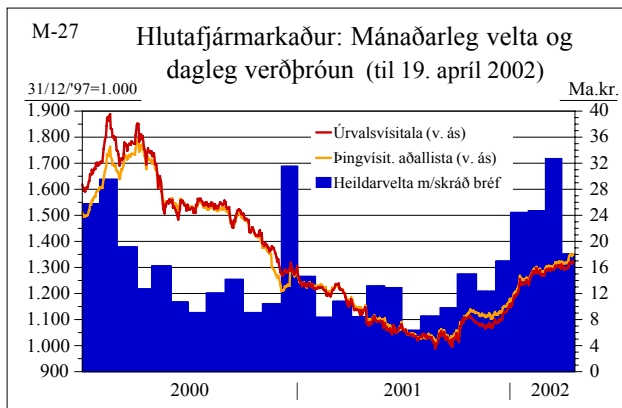

Tekjur voru tæplega 3% hærrí á fyrsta fjórðungi 2002 en á sama tíma 2001, og er það 6% raunsamdráttur. Raunsamdráttur gjalda var nær 8%, eingöngu vegna minni vaxtagjalda. Án þeirra jukust raunútgjöld um 2%. Nokkur raunsamdráttur er í tilfærslum og fjárfestingu, en 8% raunaukning í rekstrarútgjöldum.

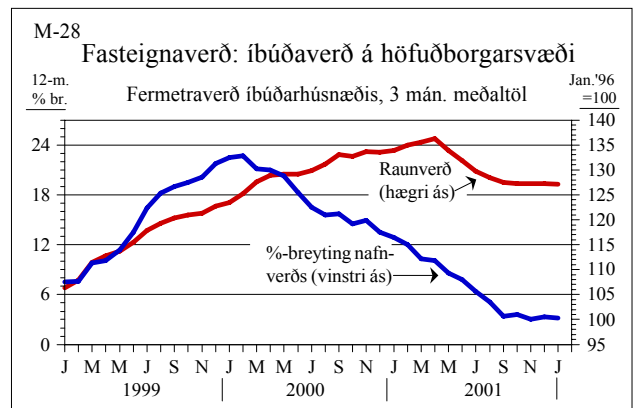

Mynd 26 sýnir 12 mánaða raunbreytingar skatttekna yfir 4ra mánaða tímabil. Enn dragast tekjur af innfluningsköttum saman og bætir fremur í en hitt. Síðustu 4 mánuði voru þær 16% lægri að raungildi en fyrir ári. Virðisaukaskattur lækkar um 9% að raungildi. Tekjuskattar einstaklinga og launaskattar gera ekki mikið betur samanlagt en að halda í við verðlag. Heildarskatttekjur voru um 6% lægri að raungildi í desember- mars 2002 en á sama tíma fyrir ári.

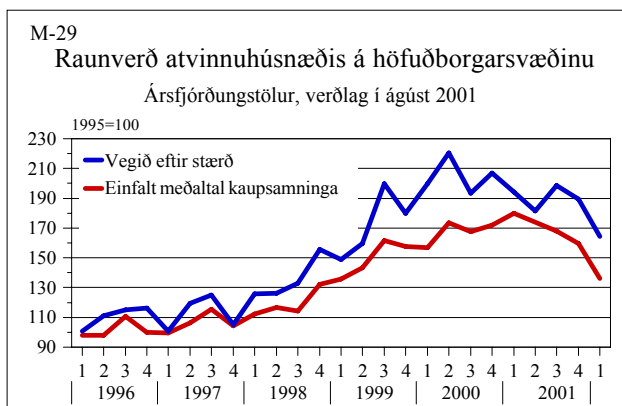
VI Gengi og eignaverð

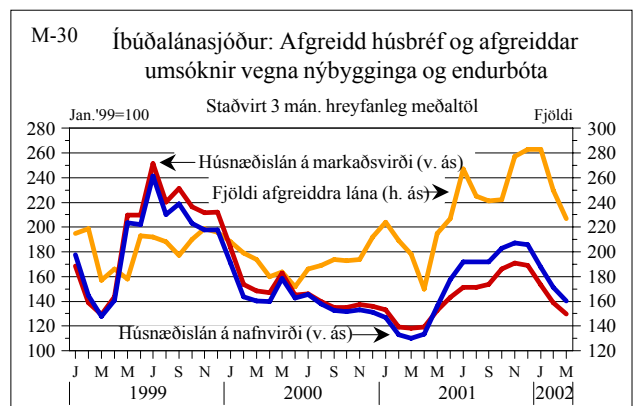
Enn braggast hlutabréfamarkaðurinn. Veltan það sem af er árinu var u.þ.b. 150% meiri en á sama tíma í fyrra. Þá hefur hlutabréfaverð hækka um rúmlega þriðjung frá því botni lægðarinnar á sl. ári og rúmlega 14% frá áramótum. Einstök fyrirtæki hafa hækkað mjög mikið frá áramótum, eða allt að 75%. Jákvæðar afkomuspár fyrir þetta ár, minnkandi verðbólga, lækkun vaxta og aukinn stöðugleiki í gengismálum yta undir hækkun.

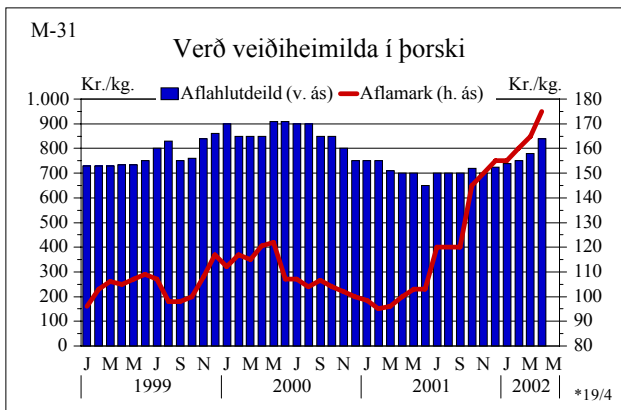
Vísitala fasteignaverðs (bæði sér- og fjölbýli) á höfuðborgarsvæðinu hækkaði um 3,3% á 12 mánuðum til janúar 2002, en svipuð hækkun hefur mest undanfarna 6 mánuði. Vísitala fermetraverðs í fjölbýli (3 mán. hreyfanlegt meðaltal), sem nær fram í mars 2002, lækkaði um 0,7% milli mánaða og hefur hækkað um 1,7% undanfarna 12 mánuði.

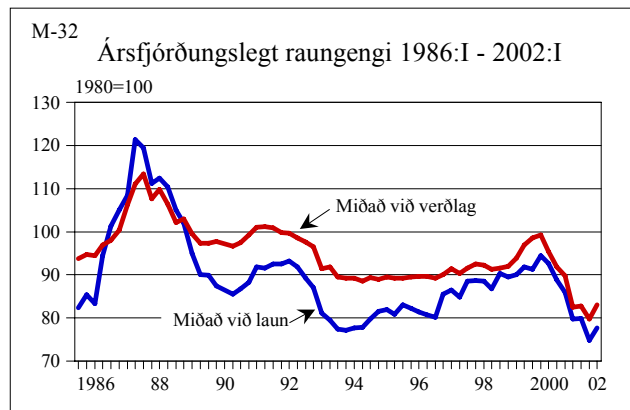
Visbendingar um verðlækkun atvinnuhúsnæðis eru að styrkjast. Raunverð á fyrsta ársfjórðungi 2002 virðist nú vera 15-25% lægra en á sama tíma í fyrra, sem svarar til 8-18% nafnlækkunar. Sem fyrr bera að minna á að mælingar eru fáar og húseignir afar mismunandi, svo talsverðar sveiflur geta orðið á verðmælingunni af tilviljun einni saman. Lækkunartilheingingin er þó að verða of skýr og langvarandi til að tilviljun ein ráði.

Afgreiddar umsóknir hjá íbúðalánasjóði vegna nýbygginga og endurbóta voru 176 í mars samanborið við 205 í mars í fyrra. Fjöldi afgreiddra lána til kaupa á notuðu húsnæði í mars voru 603, eða heldur færri en í mars í fyrra (685). Upphæð afgreiddra húsbrefa hækkaði verulega á seinni hluta síðasta árs vegna aukinna viðskipta með húsnæði, en hefur lækkað það sem af er þessu ári.

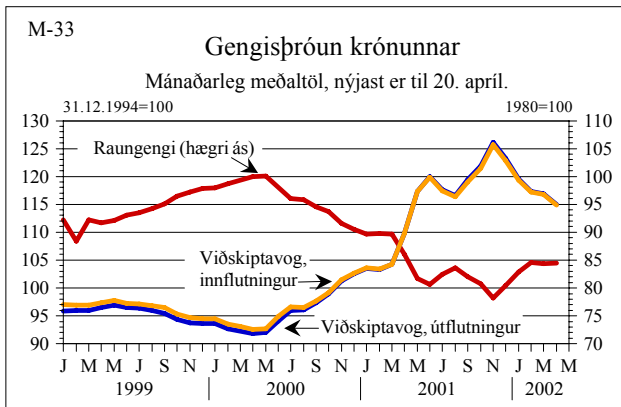

Kvótaverð heldur áfram að hækka enda gengur nú mjög á aflaheimildir þessa árs og samkeppni um leigukvóta harðnar eftir því sem á fiskveiði-árið líður. Þá skiptir einnig máli að aflabrógð hafa verið góð í botnfiski að undanförmu.

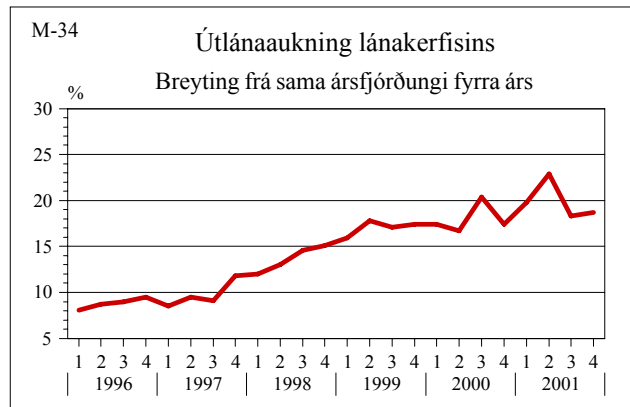

Raungengi krónunnar miðað við verðlag á 1. ársfjórðungi var 5,9% lægra en á sama tíma í fyrra og 8% lægra en að meðaltali undanfarin 10 ár, en 7,2% lægra sé miðað við laun.

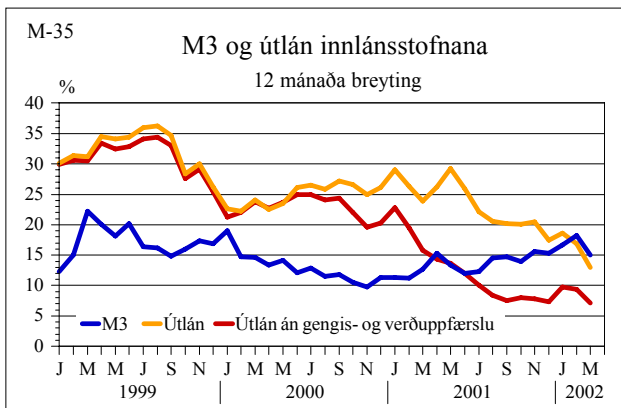
VII Peningar, útlán og vextir

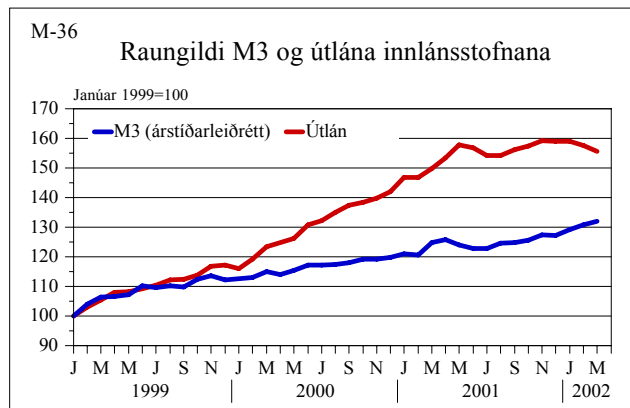
Gengi krónunnar hefur styrkst nokkuð undanfarið eða um 5,3% frá áramótum og um 2,1% frá síðustu mánaðarmótum, til 19. apríl. Mánaðarlegt raungengi krónunnar miðað við verðlag var í mars 5,3% lægra en fyrir ári.

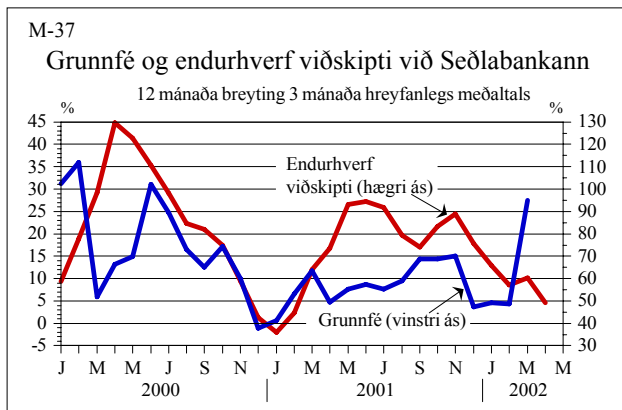
Tólf mánaða útlánavöxtur lánakerfisins nam 18,7% á árinu 2001 og jókst lítillega milli september og desember 2001, þrátt fyrir að verulega hafi dregið úr vexti útlána bankakerfisins. Aukinn vöxtur húsnæðislána og hjá opinberum lánasjóðum síðustu 3 mánuði ársins er meginskýringin.

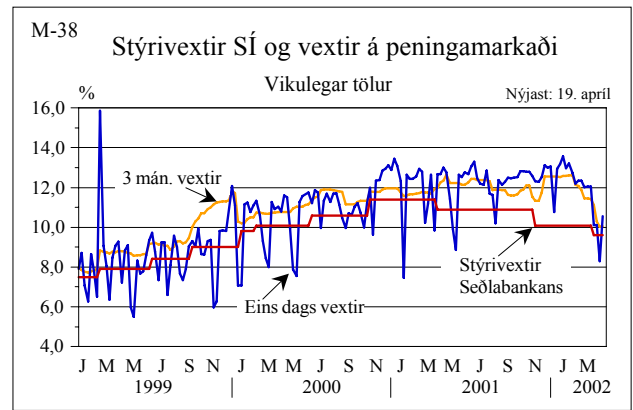
Breyting i % til loka mars 2002	M3	Útlán án uppfærslu	Útlán
Yfir 1 mánuð (M3 árstíðarleiddrétt)	3,2	-0,8	-0,9
Yfir 3 mánuði, umreiknuð til ársþraða (M3 árstíðarleiddrétt)	21,6	-4,3	2,4
Yfir 12 mánuði	15,0	13,0	7,1

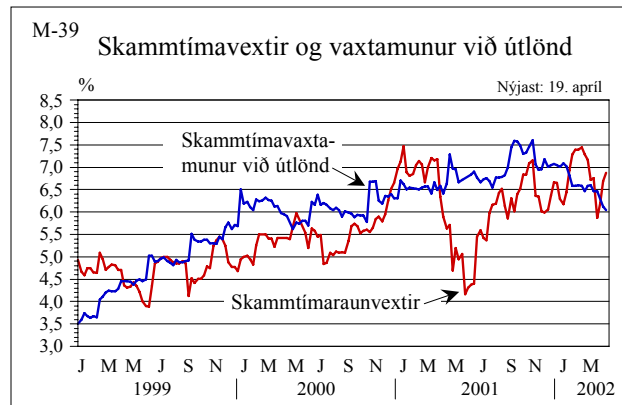
Breyting i % til loka mars 2002	M3	Útlán
Yfir 1 mánuð (M3 árstíðarleiddrétt)	0,8	-1,2
Yfir 3 mánuði, umreiknuð til ársþraða (M3 árst.leiðr.)	16,1	-8,2
Yfir 12 mánuði	5,8	3,9

Grunnfé Seðlabankans jókst um 27½% í mars frá sama tíma á árinu á undan (m.v. þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal). Grunnfé er mjög sveiflukennt og mikil hækkun í mars hefur hjaðnað töluvert í apríl. Aukning grunnfjár hefur stuðlað að lækkun peningamarkaðsvaxta að undanfögnu (sjá mynd 38). Á sama tíma jukust endurhverf viðskipti innlánsstofnana við Seðlabankann um rúmlega 60%. Dregið hefur úr aukningu endurhverfra viðskipta frá lokum janúar. Ársaukningin í janúar var tæplega 66% en var rúmlega 49% undir lok apríl.

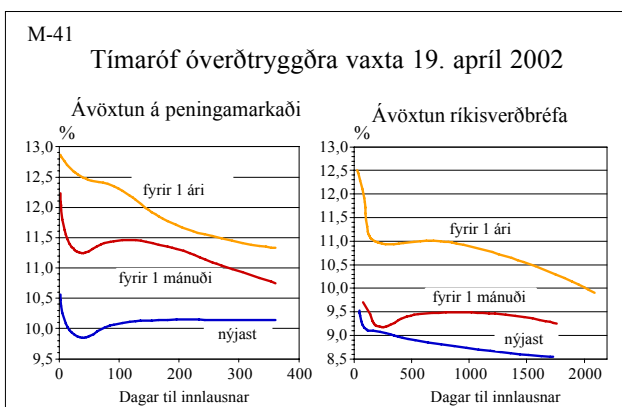
Vextir á peningamarkaði hafa lækkað verulega á undanfönum vikum. Frá áramótum hafa 3 mánaða peningamarkaðsvextir lækkað um tæpar 2,5 prósentur. Stýrivextir Seðlabankans voru síðast lækkaðir um 0,5 prósentur 26 mars sl. Penningamarkaðsvextir hafa lækkað í kjölfarið, mun meira en í kjölfar lækkunar stýrivaxta í mars og nóvember á síðasta ári. Hefur því dregið úr vaxtamun stýrivaxta Seðlabankans og peningamarkaðsvaxta. Lækkun peningamarkaðsvaxta það sem af er mánuðinum má rekja til bættrar lausafjárstöðu fjármálastofnana í kjölfar innlausnar á RS02 2. apríl og áforma Seðlabankans um að fleiri flokkar skuldabréfa verði hæfir í endurhverfum viðskiptum á næstunni.

Raunstýrivextir Seðlabankans mældir með verðbólguálaginu mælast nú 6,9% og hafa lækkað um 0,3 prósentur síðan Hagvísar voru gefnir út í mars. Skammtíma vaxtamunur gagnvart útlöndum hefur minnkað um eina prósentu það sem af er árinu og var rúmlega 6% 19. apríl.

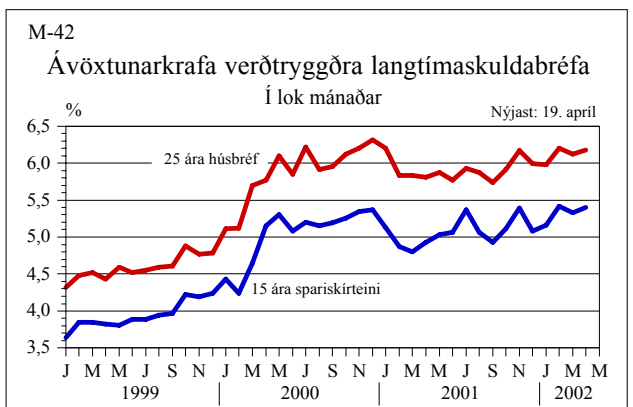

Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa hefur lækkað nokkuð síðan í lok mars þegar Seðlabankinn lækkaði stýrivexti sína. Vextir bréfa með um 1½ árs líftíma hafa lækkað minna en vextir 5 ára bréfa og eru nokkuð hærrí.

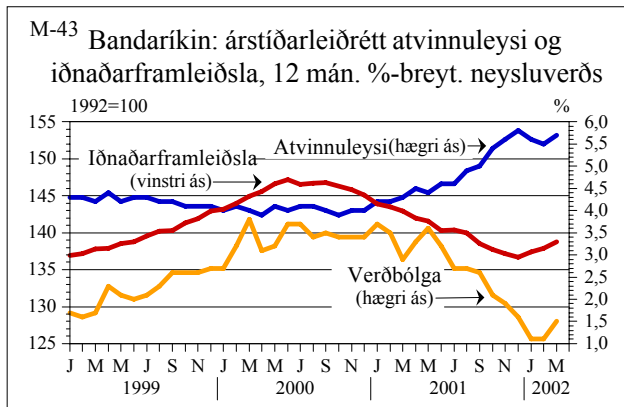
Ávöxtunarferill peningamarkaðsbréfa hallar lítilega upp í styttri endann en er alveg flatur í lengri endann, en hefur einnig hliðrast á við miðað við það sem hann var fyrir mánuði og fyrir ári.

Ávöxtunarferill ríkisverðbréfa hefur verið niðrhallandi um nokkurn tíma. Hallinn á ávöxtunarferlinum er meiri nú en hann var fyrir mánuði og hefur hliðrast niður á við. Þetta bendir til að markaðsaðilar hafi meiri trú á minnkandi verðbólgu og lækkun vaxta á næstu misserum.

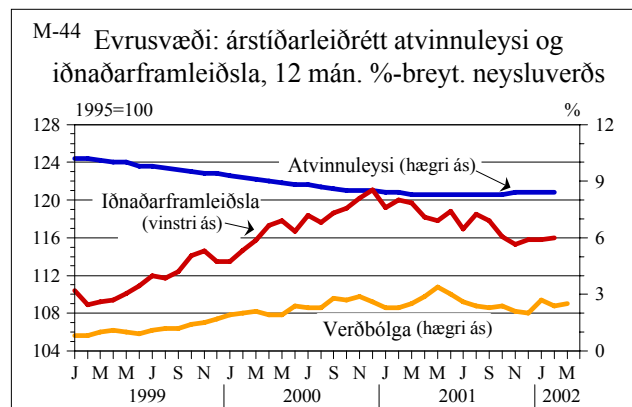

Verðtryggðir langtíma vextir hafa hækkað lítilega frá áramótum. Raunávöxtun 15 ára húsbrefa er nú 5½% samanborið við rúmlega 5% í lok síðasta árs. Raunávöxtun 25 ára húsbrefa hefur hækkað um 0,2 prósentur frá áramótum.

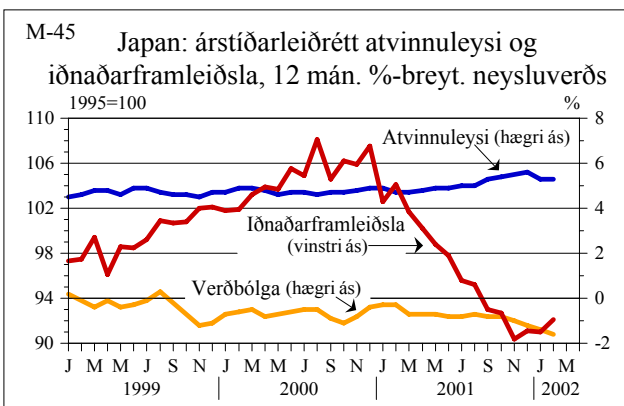
VIII Alþjóðleg efnahagsmál

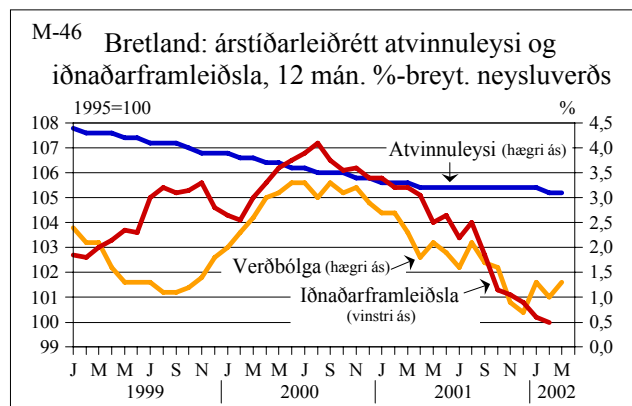
Iðnaðarframleiðslan jókst um 0,3% í mars, þriðja mánuðinn í röð. Er það talin skýr vísbending um að botni samdráttarins sé náð, en hægt gæti á uppsveiflu í sumar þegar birgðaaðlögun hefur runnið sitt skeið. Atvinnuleysi jókst í 5,7% í mars, hársbreidd frá hámarkinu í desember. Störfum fjölgaði þó aðeins í heild, en fækkaði í einkageiranum. Verðbólga jókst í mars, úr 1,1% í 1,4%. Án matvæla og orku er verðbólgan 2,4%.

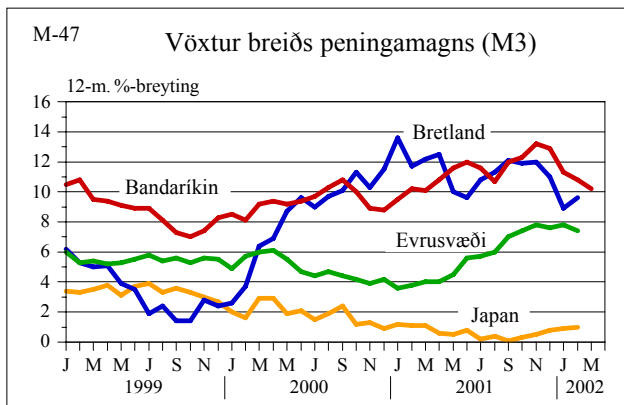
Verðbólga á evrusvæðinu mældist 2,5% í mars, samanborið við 2,4% í febrúar. Mest hækkun hefur orðið á verði matvæla og heilbrigðisþjónustu, en aðrir meginliðir vísitölnunnar hafa hækkað minna en 2%. Hækkandi orkuverð var meginástæða aukinnar verðbólgu í mars. Atvinnuleysi á evrusvæðinu mældist 8,4% í febrúar, óbreytt bæði frá fyrri mánuði og ári síðan. Iðnaðarframleiðsla jókst um 0,3% í febrúar, eftir að hafa verið óbreytt í janúar og aukist um 0,3% (endurskoðað) í desember. Hún var 3,3% minni en fyrir ári.

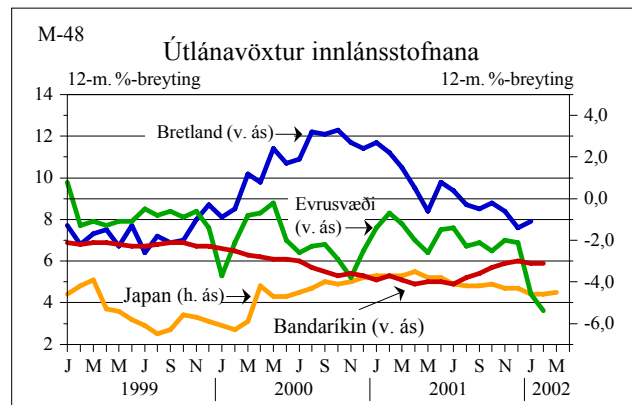
Verðhjöðnun í febrúar mældist 1,6% á 12 mánuðum, eða 0,2% meiri en mánuðinn áður. Iðnaðarframleiðslan jókst um 1,2% í febrúar eftir samdrátt í janúar. Frá fyrra ári mældist samdrátturinn 11,5% og hefur minnkað nokkuð frá því í desember. Atvinnuleysi var 5,3% í febrúar, eða óbreytt frá fyrri mánuði.

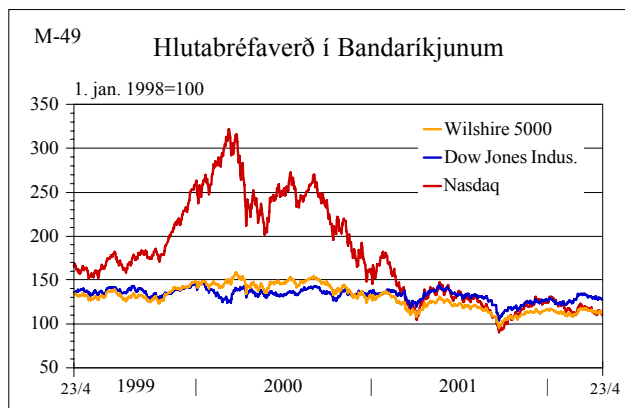
Vísitala neysluverðs án vaxta hækkaði um 0,4% í apríl og mældist verðbólgan 2,3%, meiri en í febrúar, en minni en í janúar. Skráð atvinnuleysi var nánast óbreytt í febrúar, 3,1%, en mældist 5,1% í síðustu atvinnukönnun. Iðnaðarframleiðslan dróst saman um 1,3% í febrúar og var 5,1% minni en fyrir ári.

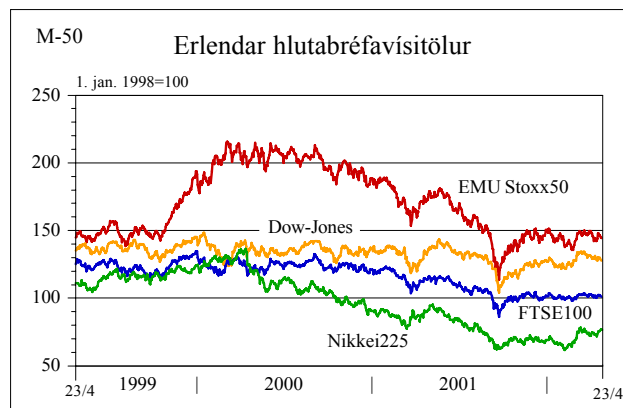
Ársvöxtur M3 minnkaði í febrúar úr 7,9% í 7,4%. Vöxtur þriggja mánaða meðaltals, sem ECB miðar formlega við, minnkaði úr 8% í 7,8%. Í Bandaríkjunum var vöxtur M3 yfir 12 mán. til marsloka 10,1%, eða heldur hægari en mánuðina á undan.

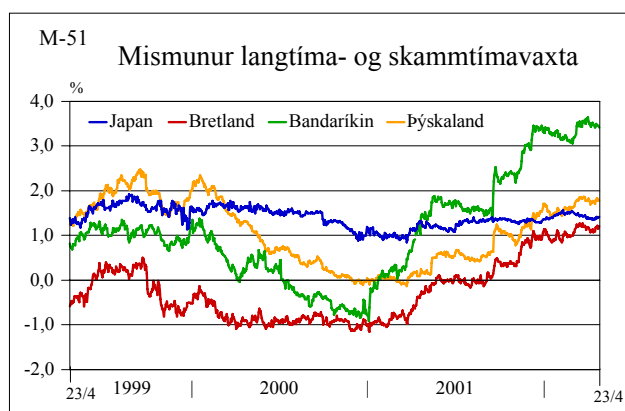
Tólf mánaða vöxtur útlána á evrusvæðinu til aðila innan svæðisins var 5,2% í febrúar, örlítið minni en í fyrri mánuði. Tólf mánaða vöxtur útlána í Bandaríkjunum til innlendra aðila annarra en fjármálastofnana nam 5,9% í marslok.

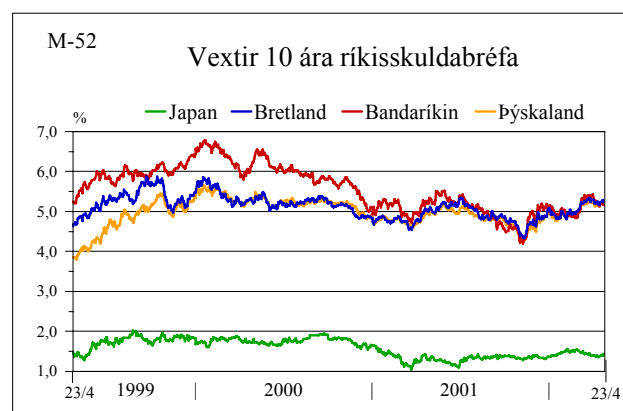
Dregið hefur úr bjartsýni um öran efnahagsbata í Bandaríkjunum þar sem hagnaður hefur látið á sér standa og hefur verið hlutabréfa þar lækkað nokkuð frá því í mars....

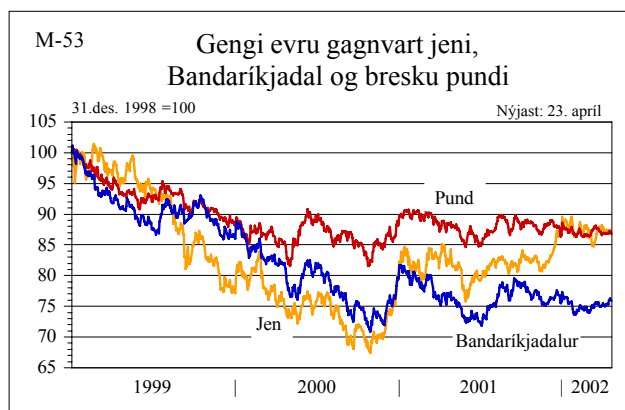
...en í Evrópu hefur verið hlutabréfa nokkurn veginn u.þ.b. haldið í horfinu.

Enn halda helstu seðlabankar heims að sér höndum, en almennt er búist við að næstu breytingar verði til hækkunar.

Ávöxtun 10 ára ríkisskuldabréfa hefur verið u.þ.b. hin sama í Bandaríkjunum og á evrusvæðinu. Sl. 4 vikur, hefur ávöxtunin lækkað nokkuð í Bandaríkjunum.

Gengi evrunnar hækkaði gagnvart Bandaríkjadal í 3ja mánaða hámark í sl. viku. Meðal þess sem studdi við gengi evrunnar voru fréttir um öflugan vöxt einkaneyslu í Frakklandi, sem þykir gefa til kynna að efnahagsbati á evrusvæðinu sé ekki eins mikið á eftir efnahagsbata í Bandaríkjunum og áður var talið. Jafnframt hafa efasemdir um skjótan efnahagsbata í Bandaríkjunum aukist.

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga

Heimild: Hagstofa Íslands og Eurostat. 12 mánaða %-breyting neysluverðsvisitölu Hagstofunnar og samræmdrar neysluverðsvisitölu EES (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP). Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Neysluverðsvisitatala eftir eðli og uppruna

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar fjögurra undirliða neysluverðsvisitölnnar: vísitölu húsnæðis, innfluttra vara án áfengis og tóbaks, innlendra vara án búvöru og grænmetis og annarrar þjónustu. Til og með febrúar 1997 er grænmeti innifalið í liðnum innlendar vörur án búvöru og grænmetis. Frá og með mars 1997 breyttist sundurliðun Hagstofu og grænmeti var einnig undanskilið.

Mynd 3. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Meðaltal mars 1997-febrúar 2002 = 100. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar. Mars 1997 = 100.

Mynd 4. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar almennings eru skv. könnun sem PriceWaterHouseCoopers gerir fyrir Seðlabankann þrisvar sinnum á ári, þar sem spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa er mismunur ávöxtunar ríkisbréfa og spariskírteina svipaðrar tímallengdar. Annars vegar er reiknaður mismunur á bréfum til u.þ.b. 2 ára (RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210) og hins vegar munur ríkisbréfa til um 5½ árs og spariskírteina til 3½ árs (RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410.) Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 1999-september 2001 og daglegar frá október 2001.

Mynd 5. Ársfjórðungslegar þjóðhagsstærðir

Heimild: Þjóðhagsstofnun. Magnbreyting einkaneyslu, þjóðarútgjalda og vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 6. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimild: Þjóðhagsstofnun. Veltubreyting á milli ára sl. tvö ár. Sýndar eru tölur um heildarveltu og fimm undirliði. Tölur eru uppsafnaðar frá ársbyrjun og staðvartar með vísitölu neysluverðs eða viðeigandi undirvísitölu hennar.

Mynd 7. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvart er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 8. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 9. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf. og Bílgreinasambandið. Sementssala tveggja aðila, Sementsverksmiðjunnar hf. og Portland Cement. Hinn síðarnefndi hóf sölu sements hér á landi á árinu 2000. Bæði nýjar og notaðar nýskráðar bifreiðir, allir flokkar (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir).

Mynd 10. Hlutfall samningsverðs af kostnaðaráætlun í útboðum Framkvæmdasýslu ríkisins

Heimild: Framkvæmdasýsla ríkisins. Sýnt er hreyfanlegt meðaltal (óvegið) tíu samninga.

Mynd 11. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 12. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 13. Árstíðarleiðréttur vöruinnflutningur á föstu verði

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiðrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að vega saman með gengisvoginni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 14. Utanríkisviðskipti

Heimild: Þjóðhagsstofnun. Verð og magnþróun á innflutningi og útflutningi. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 15. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarmiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en aflamagnið.

Mynd 16. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimild: Þjóðhagsstofnun og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum kemur frá Þjóðhagsstofnun. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með útflutnings-vöruskiptavog. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiðrétt.

Mynd 17. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu tveggja ársfjórðunga.

Mynd 18. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 19. Atvinnuleysi

Heimild: Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 20. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnumálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefina atvinnuleyfa. Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 21. Atvinnuleysi og fjöldi lausra starfa

Heimild: Hagstofa Íslands og Þjóðhagsstofnun (ÞHS). Hagstofan kannar í apríl og nóvember stöðuna á vinnumarkaði. Hringt er í slembiúrtak úr þjóðskrá og athugað hverjir eru í vinnu og hverjir ekki. Miðað er við skilgreiningar ILO (Alþjóðavinnumálastofnunarinnar). ÞHS athugar í janúar, apríl og september á hverju ári eftirspurnarhlíð vinnumarkaðarins. Gerð er athugun hjá atvinnurekendum um hvort þeir vilji bæta við sig starfsfólki og þá hversu mörgum.

Mynd 22. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 23. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimild: Hagstofa Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 24. Tekjuafgangur og hrein lánsfjárbörf ríkissjóð

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárbörf frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárbörf er halli ríkissjóðs að viðbættum löngum og stuttum útlánum umfram innheimtar afborganir og eignasölu. Jákvæð lánsfjárbörf merkir halla og neikvæð lánsfjárbörf merkir lánsfjárafgang.

Mynd 25. Ríkistekjur og gjöld

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 26. Þróun skatttekna

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala. Þrír flokkar skatttekna; staðgreiðsla og tryggingagjald, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi.

Mynd 27. Hlutaþjárfarmaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Verðbréfaþing Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings) og dagleg gildi úrvalsvisitölu og þingvisitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 28. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimild: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð í fjölbýli og sérþýli á höfuðborgarsvæðinu. Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl. Nýjustu tölur eru bráðabirgðatölur.

Mynd 29. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 30. Íbúðalánasjóður: Afgreidd húsbréf og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimild: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbréf á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirtar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbréfalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 31. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimild: LÍÚ og Kvótaþing. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 32. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 33. Gengisþróun krónunnar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Vísitala innflutnings og útflutnings miðað við viðskiptavog (vöru og þjónustu). Mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisvísitalna er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 34. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs.

Mynd 35. M3 og útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Breyting útlána er með FBA hf. frá og með mars 1999 og með Kaupþingi banka hf. frá janúar 2002. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum verðlags- og gengisbreytingum verðtryggðra og gengistryggðra liða.

Mynd 36. Raungildi M3 og útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með neysluverðsvísitölu. M3 er árstíðarleiðrétt. Í mars 1998 bætast útlán FBA hf. við vísitölu útlána og Kaupþing banki hf. í janúar 2002. Janúar 1999=100.

Mynd 37. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 38. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 39. Skammtímavextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímaraunvextir reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir verðbólguálagi ríkisskuldabréfa. Vikulegar tölur.

Mynd 40. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kautilboð í ríkisbréf til u.þ.b. 2 og 5 ára (RIKB 03 1010 og RIKB 07 0209).

Mynd 41. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kautilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 42. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kautilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbréf í lok síðasta viðskiptadags mánaðar. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH22 1215.

Mynd 43. Bandaríkin: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 44. Evrusvæðið: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 45. Japan: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 46. Bretland: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 47. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 48. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 49. Hlutabréfaverð í Bandaríkjunum

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru Nasdaq Composite vísitalan, Dow Jones Industrial Average (einnig sýnd í mynd 50) og Wilshire 5000 vísitalan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 1998.

Mynd 50. Erlendar hlutabréfavísitölur

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Hlutabréfavísitölur á evrusvæðinu (EMU Stoxx 50), í Bretlandi (FTSE100), Japan (Nikkei 225) og Bandaríkjunum (Dow-Jones Industrial). Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 1998.

Mynd 51. Mismunur langtíma- og skammtímavaxta

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Mismunur á vöxtum 10 ára ríkisskuldabréfa og skammtímavöxtum, í Japan, Bretlandi, Bandaríkjunum og Þýskalandi. Skammtímavextir í Bretlandi og Þýskalandi eru 3 mánaða millibankavextir en í Japan og Bandaríkjunum 3 mánaða ríkisvixlavextir.

Mynd 52. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Japan, Bretlandi, Bandaríkjunum og Þýskalandi.

Mynd 53. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 31. desember 1998.